

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ ОД ОДГОВОРНОСТ

I. ВОВЕДНИ ОДРЕДБИ

ПРИМЕНА НА УСЛОВИТЕ

Член 1

Овие Услови се применуваат за осигурување од граѓанскоправна одговорност од дејност, а доколку одговорноста се осигурува со некој друг вид осигурување, овие услови се применуваат како што тоа го предвидуваат условите за тој вид осигурување.

ЗНАЧЕЊЕ НА ОДДЕЛНИ ИЗРАЗИ

Член 2

Одделните изрази во овие Услови ги имаат следните значења:

Осигурувач – Акционерско друштво за осигурување и реосигурување Македонија, Скопје – Виена Иншуренс Груп.

Договарач на осигурување – лице што со осигурувачот го склучува договорот за осигурување.

Осигуреник – лице чија одговорност е покриена со осигурувањето.

Трето лице – лице што не е субјект на договорот за осигурување, односно лице чија одговорност не е покриена со осигурувањето, како и лице што не е работник на осигуреникот.

Сума на осигурување (лимит на одговорност) – највисок износ на обврската на осигурувачот за секој осигурен случај.

Вкупна сума на осигурување (агрегатен лимит) – максимална обврска на осигурувачот за сите штетни настани во договорениот период на покрите.

Премија – износ што се плаќа за осигурување врз основа на договорот за осигурување.

Полиса – исправа за склучен договор за осигурување.

Осигурен случај – иден неизвесен и независен од исклучивата волја на осигуреникот штетен случај, чија последица е настанување на штета за која надомест може да бара трето оштетено лице.

Извор на опасност – осигурена дејност (занимање), предмети (подвижни и неподвижни), правен однос или одредено својство, од кои може да настане одговорност како ризик покриен со ова осигурување.

II. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

ПРЕДМЕТ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 3

- (1) Предмет на осигурување според овие Услови е граѓанскоправна одговорност (во понатамошниот текст одговорност) на осигуреникот за штета настаната со смрт, повреда на телото или здравјето, како и оштетување или уништување на предмети на трето лице.
- (2) Со ова осигурување се покрива одговорноста за штета ако настанала од дејноста на осигуреникот или од поседување предмети, од правен однос или од одредено својство како извор на опасност што се одбележани во полисата за осигурување, односно во Условите за осигурување.

ПРОШИРУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 4

- (1) Во рамките на осигурениот извор на опасноста од дејност, опфатена е и одговорноста на осигуреникот:
  - 1) од користење, поседување, закуп или плодоуживање на земјиште, згради и простории, кои се користат исклучиво за потребите на осигурената дејност или занимање;
  - 2) доколку се работи за објекти наведени во претходниот став, со осигурувањето е опфатена и одговорноста на осигуреникот како инвеститор или изведувач на градежните работи (новоградба, поправка, преправка, адаптација, одржување и сл.) доколку пресметковната вредност на тие работи во секој поединечен случај не изнесува повеќе од 10 000 евра.

ОСИГУРУВАЊЕ ОД НОВИ ИЗВОРИ НА ОПАСНОСТИ

Член 5

- (1) Покритието од осигурувањето може да се прошири и на одговорноста од нови извори на опасност што се појавуваат кај осигуреникот по склучување на договорот за осигурување, доколку посебно се договори и доколку за новонастанатиот извор на опасност не е склучено посебно осигурување или не е опфатен со постојно осигурување.

- (2) Осигуреникот е должен најдоцна во рок од три дена од појавата на новиот извор на опасност по писмен пат да го извести осигурувачот за појавата на новиот извор на опасност.
- (3) Осигурувачот е должен во рок од осум дена од денот на прием на известувањето од претходниот став да го извести осигуреникот за прифаќање на покритието за новите извори на опасност. Доколку осигурувачот не го извести осигуреникот дека не го прифаќа проширувањето на покритието за новиот извор на опасност во рок од осум дена по писмен пат, ќе се смета дека новиот извор на опасност е опфатен во осигурувањето доколку наведениот извор на опасност е во согласност со важечките услови и тарифа на премијата за осигурување на осигурувачот.
- (4) За новите извори на опасност важи сумата на осигурување во полисата за осигурување, договорена за претходните извори на опасности. Ако полисата содржи различни суми на осигурување за одредени извори на опасност, за поединечниот извор на опасност ќе важи сумата на осигурување договорена за него.
- (5) Договарачот на осигурување има обврска да плати дополнителна премија за проширување на покритието за новиот/новите извори на опасност во согласност со пресметката на осигурувачот.
- (6) Осигурувањето на новите извори на опасност не се однесува на одговорност од:
  - 1) држење или употреба на пруги (железнички, жичница и сл.), театри, кина, циркуси и трибини, како и снимање филмови;
  - 2) држење или употреба на моторни возила и други возила на моторен погон (мотокултиватори, трактори, самоодни работни машини), воздушни летала, возила на вода и моторни возила;
  - 3) изработка, обработка, сместување, превоз, употреба и трговија со експлозивен материјал, освен ако за ова не постои одобрение од надлежен орган.

ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ

Член 6

- (1) Се смета дека осигурениот случај настанал оној момент кога штетниот настан, врз основа на кој трето оштетено лице би можело да бара надомест на штета врз основа на граѓанскоправна одговорност, почнал да се остварува.
- (2) Во зависност од начинот на склучување на договорот за осигурување, со осигурувањето е опфатена одговорноста на осигуреникот за штети што настанале во периодот на траење на договорот за осигурување.

СЕРИСКА ШТЕТА

Член 7

- (1) Како еден осигурен случај во смисла на овие Услови се сметаат и повеќе штети што произлегуваат од иста причина (сериска штета).
- (2) Како еден осигурен настан се смета и ситуација кога повеќе акти или пропусти на осигуреникот од слични временско поврзани причини предизвикуваат штета доколку меѓу тие причини постои правна, економска или техничка поврзаност.
- (3) Во случај на сериски штети, се смета дека осигурениот случај настанал оној ден кога се појавила првата во низата на таквите штети.
- (4) Во случај на став 2 од овој член, ќе се смета дека осигурениот случај настанал во моментот кога таквиот настан почнал да се остварува.

ИСКЛУЧУВАЊЕ ОД ОСИГУРУВАЊЕ

Член 8

- (1) Осигурувањето не се однесува на:
  - 1) одговорност на осигуреникот за штета причинета намерно или со грубо невнимание, во согласност со член 20 од овие Услови;
  - 2) штети што настанале како последица од свесно постапување, спротивно на прописите или правилата според кои се извршува дејноста, односно занимањето како извор на опасност од полисата за осигурување;
  - 3) кога осигуреникот врши одржување спротивно на важечките прописи и упатства, или не врши редовно одржување, или има сознание за дефектот или недостатокот на предметите, а продолжува со нивна употреба, односно држење;
  - 4) кога осигуреникот не презел мерки за спречување на остварување или зголемување на опасноста (превентивни мерки) како што побарал осигурувачот. Како дополнителна опасност се зема околноста што во минатото веќе довела до штетен настан.

- (2) Во согласност со овие Услови, не е осигурена одговорноста на осигуреникот:
- 1) поради неисполнување на обврските од договорот, како и одговорноста на осигуреникот врз основа на договорното проширување на неговата граѓанскоправна одговорност и случаите за кои инаку по закон не одговара (договорна одговорност);
  - 2) професионалната одговорност;
  - 3) поради гаранции или гарантни листови дадени од страна на осигуреникот;
  - 4) поради штети од производи (предмети) со недостаток.
- (3) Во согласност со овие Услови, осигурувачот нема обврска да плати надомест на штета што настанала како последица од:
- 1) војна, примена на сила од страна на држави или против држави и нивните органи, насилство, политички и терористички организации, насилства при јавни собири, манифестација и собири како насилства при штрајкови и отпуштање на работници;
  - 2) терористички акти;
  - 3) користење на радиоактивни материјали, освен радиоизотопи, кои се користат за мирновременски цели во медицината, биологијата, индустријата, земјоделството;
  - 4) директни/индиректни генетички промени на наследен материјал на луѓе, животни или растенија;
  - 5) посредна или директна употреба на азбест или други супстанции што содржат азбест, без оглед на количината;
  - 6) лечење, здравствени и други интервенции на животни (кастрирање, осеменување, потковување, дресирање);
  - 7) професионални заболувања на вработените на осигуреникот;
  - 8) дејствување на електромагнетно поле (ЕМП) или електромагнетни интерференции (ЕМИ);
  - 9) директно или индиректно влијание на нуклеарна енергија;
  - 10) пандемија и епидемија;
  - 11) сопствени штети, односно штети што ќе ги претрпи осигуреникот, брачниот другар на осигуреникот, децата и други лица што живеат со него во заедничко домаќинство и кои е должен да ги издржува, штети причинети на капиталот поврзан со лицата;
  - 12) држење или употреба на моторни возила и други возила на моторен погон што подлежат на задолжително осигурување (трактори, мотокултиватори, „самоодни“ работни машини), воздухоплови и возила на вода, освен кога не се во функција на моторни возила и кога не можат да бидат покриени со осигурување од автоодговорност);
Поимите моторни возила, приколки и прописни регистарски ознаки треба да се толкуваат во смисла на позитивните законски прописи.
  - 13) штети кај кои не е утврдена причинско-последична врска меѓу одредено дејство на осигуреникот (преземање или преземање - пропуштање) и настанатата штета;
  - 14) штети што произлегуваат од:
    - а. секој пристап до или откривање на доверливи или лични податоци на лица или организации, вклучително и патенти, индустриски тајни, методи за процесирање, список на клиенти, финансиски информации, информации за кредитни картички, податоци за здравствена состојба или кој било вид на информации што не се од јавен карактер;
    - б. загуба, загуба од употреба, оштетување, неможност за пристар или неможност да се манипулира со електронски податоци;Овој исклучок важи дури и кога постојат отштетни побарувања за трошоци за известување, трошоци за вештачење, трошоци за односи со јавноста или која било друга штета или неспоменати трошоци, кои се причинети од осигуреникот или друго лице, а кои настанале од причините опишани во точките а и б.
По исклучок за штети што произлегуваат од точка а, со осигурување се покриени штети настанати поради телесни повреди, како и уништување на предмети. Која било загуба, оштета, бришење или деформација на електронски податоци нема да се смета како штета на предмети/имот.
Под поимот електронски податоци се подразбираат информации, факти или програми што се чуваат како или на кои се креирани, или се употребуваат на, или се пренесуваат на или од компјутерски софтвер, вклучително и софтверски системи и апликации, хард или флопи дискови, ЦД-ромови, ленти, драјвови, ќелии, уреди за процесирање на податоци или кои било други медиуми што се користат со опрема што е електронски контролирана.
  - 15) полиса за осигурување на банки (БББ полиса);
  - 16) вкрстена/меѓусебна одговорност, доколку не се договори поинаку;
  - 17) децениско осигурување од одговорност;
  - 18) осигурување на надомест на вработени за време на работа („workers compensation insurance“);

- 19) одговорност од воздушни летала;
  - 20) Одговорност од поморски ризици;
  - 21) какви било штетни побарувања што произлегуваат од повреда на телото (вкл. емоционално нарушување, ментални трауми или фобии), загуба или оштета што реално или наводно произлегуваат од, биле предизвикани од или на кој било начин се поврзани со СИДА или нејзините патогени агенти или од хепатитис;
  - 22) прекршок на патенти, правата на интелектуална сопственост, заштитни имиња, заштитни ознаки на регистриран дизајн и повреда на лични права;
  - 23) шпедиции;
  - 24) кражба на пари, професионална одговорност за пренос на пари и транзит на пари;
  - 25) кривични дела, нечесност на вработените, одговорност на менаџментот;
  - 26) кредити и обврзници;
  - 27) непредвидени настани, прекин на бизнисот, загуба на профит како самостојно покритее;
  - 28) сите штети што произлегуваат од или се поврзани со каков било материјал што во целост или делумно потекнува од човековото тело (на пример, но не е ограничено на: ткива, клетки, органи, транспланти, крв, урина, екскреција, лачење) и кој било негов дериват или биосинтетички производи;
  - 29) штети што произлегуваат од или се поврзани со:
    1. експлозивни, оружје, пиротехничка опрема, муниција од каков било вид;
    2. вештачки минерални влакна и/или силика;
    3. банки за крв и крвни производи;
    4. несолвентност или банкрот на осигуреникот;
  - 30) ризици од нарушување на углед;
  - 31) постепено загадување.
- (4) Во согласност со овие Услови, осигурувачот нема обврска да плати надомест на штета на предметите поради:
- 1) трајно дејство на температури, гасови, пареа, влага или врнежи (чад, саѓи, прав и др.), како и поради мувлосаност, потреси, шумови и сл., чија последица е постепено настанување на штетата;
  - 2) спуштање и лизгање на земјиште;
  - 3) поплава на стоечки, истечни и подземни води.
- (5) Доколку посебно не се договори и не се наведе во полисата за осигурување, осигурувањето не се однесува на одговорност за штети:
- 1) поради учествување во коњски, велосипедски, мотоциклически и автомобилски трки, боксерски и боречки борби, како и учество во подготовките за трка, односно борба (тренинг);
  - 2) за чисто финасиски штети – штети што не спаѓаат ниту во штети поради повреда на телото или здравјето на некое лице ниту во штети во поглед на оштетување/уништување на предмети на трети лица;
  - 3) еколошки штети (ненадејни, неочекувани);
  - 4) штети на подвижни и неподвижни предмети:
    - а) што се наоѓаат кај осигуреникот (под закуп, на чување, испорака...), каде што тоа чување осигуреникот го извршува како споредна дејност;
    - б) што осигуреникот или лицата што работат кај осигуреникот ги изнајмиле, ги зеле под закуп, ги дале под закуп, наем или лизинг;
    - в) што настанале во текот на или поради нивно користење, транспорт, обработка или друга дејност со нив;
    - г) поради утовар и истовар;
    - д) на оние делови на подвижните предмети што се непосредно предмет на обработка, користење или предмет на друга дејност;
  - 5) штети на моторни возила поради:
    - а) употреба на автоматски автомијалници;
    - б) исчезнување (кражба) на моторни возила при чување на возила;
    - в) употреба на дигалки;
    - г) дејности на осигуреникот за регистрација на возила (проширување на покритее за моторни возила);
    - д) исчезнување (кражба) на моторни возила на регистрирани гости во хотели, мотели и др.
- (6) Одредбите од член 6 може да се изменат со соодветни клаузули со кои се прошируваат или на друг начин се регулираат правата на осигуреникот

III. ВАЖЕЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

ТЕРИТОРИЈАЛНО ВАЖЕЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 9

Со осигурувањето се опфатени осигурени случаи што настанале на територијата на Република Северна Македонија, а на територијата на други земји само ако тоа посебно се договори или ако тоа е предвидено со посебни одредби.

ВРЕМЕНСКО ВАЖЕЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 10

- (1) Осигурувачот има обврска само ако осигурениот случај настане за време на важење на осигурувањето.
- (2) Осигурениот случај што настанал за време на важењето на осигурувањето, а чија причина е од периодот што претходи на склучување на договорот за осигурување или од време кога осигурувањето било прекинато, покриен е со осигурување само ако на договаработот на осигурувањето или на осигуреникот до почетокот на осигурувањето или повторниот почеток на осигурувањето не му била позната или не можело да му биде позната причината од која потекнува осигурениот случај.
- (3) Кај штетите поради повреда на здравјето што настануваат постепено, во случај на сомневање, се смета дека штетниот настан настанал тогаш кога првиот пат со лекарски наод е утврдена повредата на здравјето.
- (4) Рокот на застареност за поднесување барање за надомест на штета на оштетеното трето лице, односно осигуреникот, врз основа на правата од осигурувањето по полисата склучено во согласност со овие Услови, е рокот одреден во Законот за облигациони односи.

IV. СУМА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 11

- (1) Сума на осигурување (лимит на одговорност) е горната граница на обврските на осигурувачот по еден осигурен случај, односно еден штетен настан.
- (2) Сумата на осигурување е горната граница на обврските на осигурувачот по еден осигурен случај, па и тогаш кога се оштетени повеќе лица (сериски штети).
- (3) Вкупната обврска на осигурувачот за сите осигурени случаи што настанале во периодот на осигурувањето (агрегатен лимит) се наведува во полисата за осигурување.
- (4) Вкупната годишна сума на осигурување се намалува за исплатата на секој поединечен надомест на штета. По исцрпување на вкупната годишна сума на осигурување, договорот за осигурување престанува да важи.
- (5) Ако е претходно договорено и назначено во договорот за осигурување, осигуреникот учествува во секој осигурен случај, односно штетен настан, со одбитна франшиза, која може да биде искажана во фиксен или процентуален износ.
- (6) Сумата на осигурувањето, во зависност од тоа како е договорено, може да биде: само за штети со смрт, повреди на телото или здравјето на некое лице; само за штети на предмети; и за едните и за другите штети со одвоени суми; или единствена сума на осигурување без оглед на видот на штетата.

V. ПРЕМИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 12

- (1) Ако премијата во согласност со договорот за осигурување се пресметува врз основа на годишната бруто-заработка, вкупниот годишен приход и други податоци, како основица за пресметка на премија се зема планираниот износ за периодот на осигурување. Без оглед на одредбите од претходната реченица, како основица за пресметка на премија може да се земе и износот остварен во претходниот период.
- (2) По истекот на секоја година на осигурување, односно период на осигурување пократок од една година, осигуреникот има обврска на осигурувачот да му ги достави податоците што одговараат на реалните износи остварени во периодот на осигурување и на барање на осигурувачот да ги докаже. Осигурувачот е овластен врз основа на така добиените податоци да изврши конечна пресметка на премија, при што така пресметаната премија претставува конечен износ.
- (3) Осигуреникот има обврска да ја плати премијата при склучување на договорот, доколку поинаку не се договори. Осигурителното покритие врз основа на договореното осигурување почнува да тече од моментот на плаќање, но не пред моментот утврден во полисата.
- (4) Во случај на раскинување на договорот поради престанување на ризикот, односно раскинување врз основа на член 13, став 3 од овие Услови, на осигурувачот му припаѓа само оној дел од премијата што одговара за изминатиот период на осигурување (пресметка на про рата темпорис).

- (5) Без оглед на одредбите од претходниот став, во случај на престанување на договорот пред договорениот истек осигурувачот е овластен да ја наплати премијата за осигурување пресметана за првобитно договорениот период на осигурување доколку до денот на престанокот биле поднесени барања за исплата на надомест за штета врз основа на договореното осигурување.

VI. ТРАЕЊЕ НА ДОГОВОРОТ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 13

- (1) Договорот за осигурување во согласност со овие Услови се склучува на одредено време од една година, доколку не се договори поинаку.
- (2) Ако не е договорено поинаку, договорот за осигурување произведува правно дејство почнувајќи од 24-тиот час на денот што е означен во полисата како ден на почеток на траење на осигурувањето, па сè до завршување на последниот ден на рокот за кој е договорено осигурувањето.
- (3) Ако рокот на траење на осигурувањето не е определен со договор, секоја страна може да го раскине договорот со денот на стасаноста на премијата, известувајќи ја писмено другата страна, најдоцна три месеци пред стасаноста на премијата.
- (4) Ако осигурувањето е склучено на рок подолг од 5 години, секоја страна може по истекот на овој рок, при отказан рок од 6 месеци, писмено да и изјави на другата страна дека го раскинува договорот.

VII. ОБВРСКИ НА ОСИГУРЕНИКОТ И НА ОСИГУРУВАЧОТ

ОБВРСКА НА ОСИГУРЕНИКОТ ПО НАСТАНУВАЊЕ НА ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ

Член 14

- (1) Осигуреникот е должен да го извести осигурувачот за настанувањето на осигурениот случај, како и за поднесеното барање за надомест на штетата, најдоцна во рок од три дена по создавањето.
- (2) Осигуреникот е должен да го извести осигурувачот и тогаш кога барањето за надомест на штета против него ќе биде истакнато преку суд, ќе биде ставен во притвор, како и тогаш кога ќе биде поведена постапка за обезбедување докази.
- (3) Ако е поведен извид, ако е подигнат обвинителен акт или е донесена одлука за кривична постапка, осигуреникот е должен за тоа веднаш да го извести осигурувачот, па и тогаш кога веќе го пријавил настанувањето на штетниот настан. Исто така е должен да го достави наодот на надлежниот орган во врска со настанатиот штетен настан.
- (4) Ако со осигурувањето е покриена штета што настанала поради кражба на предмети, осигуреникот е должен без одложување да ја пријави кражбата на органот на јавната безбедност.
- (5) Осигуреникот не е овластен без претходна согласност на осигурувачот да се изјасни за барањето за надомест на штета, а особено да го признае потполно или делумно, за барањето за надомест за штета да се израмни, како ниту да изврши исплата, освен ако според фактичката состојба не можело да се одбие признанието, порамнувањето, односно исплатата, а со тоа не се направи очигледна неправда. Ако осигуреникот во заблуда сметал дека постои негова одговорност или дека се исправно утврдени фактите, тоа нема да го оправда. Доколку осигуреникот постапи спротивно на одредбата од претходно наведеното, па дури и ако тоа го сторил во заблуда, сметал дека постои негова одговорност или дека се исправно утврдени причините, осигурувачот се ослободува од обврските по основа на склучениот договор, односно овластен е надоместот на штета да го утврди во висина пониска од износот што го признал осигуреникот, а сето тоа во зависност од сите околности и врз основа на сите причини релевантни за утврдување на обврските.
- (6) Ако оштетениот поднесе тужба за надомест на штета против осигуреникот, осигуреникот е должен да му достави на осигурувачот судска покана, односно тужба, и сите писма во врска со штетниот настан и со барањето за надомест на штета, како и водењето на спорот, да му ги препушти на осигурувачот.
- (7) Ако осигуреникот се спротивстави на предлогот на осигурувачот барањето за надомест на штета да се реши со порамнување, осигурувачот не е должен да го плати вишокот на надоместот, на каматите и на трошоците што настанале притоа.
- (8) Во случај оштетениот со барањето за надомест на штета непосредно да му се обрати на осигурувачот, осигуреникот е должен на осигурувачот да му ги даде сите докази и податоци со кои располага, а кои се неопходни за утврдување на одговорноста за причинетата штета и за оцена на основаноста на барањето, обемот и висината на штетата.
- (9) Ако при променети околности осигуреникот го стекне правото да се укине или да се намали рентата на оштетеното лице, должен е за тоа да го извести осигурувачот.
- (10) Доколку осигуреникот не се придржува на обврските од овој член, ќе ги сноси штетните последици што настануваат притоа, освен ако не би настанале и кога би се придржувал на обврските.

ОБВРСКА НА ОСИГУРУВАЧОТ ПО ПОДНЕСЕНОТО БАРАЊЕ ОД ОШТЕТЕНОТО ЛИЦЕ

Член 15

Во врска со поднесеното барање за надомест на штета од страна на оштетеното лице, осигурувачот има обврска:

- 1) заедно со осигуреникот да преземе одбрана на неосновани или претерани барања за надомест на штета (правна заштита – член 16);
- 2) да ги задоволи основните барања за надомест на штета (надомест на штета – член 17);
- 3) да ги надомести трошоците на судската постапка (надомест на трошоците на постапката – член 18).

ПРАВНА ЗАШТИТА

Член 16

- (1) Обврската на осигурувачот за давање правна заштита опфаќа:
  - 1) испитување на одговорноста на осигуреникот за настанатата штета;
  - 2) водење спор во име на осигуреникот ако оштетениот остварува право на надомест на штета во процесната постапка, односно кривична постапка;
  - 3) давање во име на осигуреникот на сите изјави што ги смета за целисходни за задоволување или за одбрана на неоснованото или претераното барање за надомест на штета.
- (2) Во согласност и со упатство од осигурувачот, водењето на спорот може да му се довери на осигуреникот, кој во таков случај е должен да се придржува на упатствата и на налозите на осигурувачот во поглед на водење постапка во парница.
- (3) Осигурувачот може да го преземе водењето на процесот или да стапи на местото на осигуреникот или да учествува во својство на вмешувач.
- (4) Осигурувачот е овластен да одбие да го води спорот или да му го препушти водењето на спорот на осигуреникот ако оцени дека нема место за давање правна заштита со оглед на односот меѓу висината на барањето за надомест на штета и висината на сумата на осигурување.
- (5) Во случај осигурувачот на име надомест на штета да ја исплати сумата на осигурување пред поведување на спорот, престанува и неговата обврска на правна заштита.

НАДОМЕСТ НА ШТЕТА

Член 17

- (1) Осигурувачот го исплатува надоместокот од осигурувањето во рок од 14 дена, сметајќи од денот кога ги утврдил својата обврска и висината на таа обврска.
- (2) Осигурувачот го исплатува надоместот од осигурувањето врз основа на:
  - 1) признанието што го дал или го одобрил;
  - 2) порамнувањето што го заклучил или го одобрил;
  - 3) судската одлука.
- (3) Осигурувачот е овластен на име надомест на осигуреникот да ја положи сумата на осигурување, па во тој случај се ослободува од сите обврски и постапки во врска со осигурениот случај.
- (4) Ако осигуреникот е должен да плати на име надомест на штета рента, а капитализираната вредност на рентата ја преминува сумата на осигурување или остатокот на сумата по одбивање на другите давачки во врска со истиот осигурен случај, долгуваната рента ќе се надомести само во сразмер меѓу сумата на осигурување, односно остатокот на сумата на осигурување и капитализираната вредност на рентата.
- (5) Ако осигурувачот се спротивстави на предлогот на осигуреникот да се спогоди по барањето за надомест на штета, должен е да ги плати надоместот, каматите и трошоците и тогаш кога тоа ја надминува сумата на осигурување.

НАДОМЕСТ НА ТРОШОЦИТЕ НА ПОСТАПКАТА

Член 18

- (1) Осигурувачот ги надоместува сите трошоци на процесната постапка, во рамките на сумата на осигурување, доколку сам го водел спорот или му дал согласност на осигуреникот за водење на спорот, па и тогаш кога барањето за надомест на штета не било основано
- (2) Ако парницата е водена без знаење и согласност на осигурувачот, со осигурувањето се покриени и трошоците на спорот доколку заедно со надоместот на штетата не ја надминуваат сумата на осигурување, и тоа ако спорот е воден основано и ако трошоците се оправдани.
- (3) Осигурувачот ги сноси трошоците на бранителот во кривичната постапка поведена против осигуреникот поради настан што би можел да има како последица поставување на барање за надомест на штета по основа на одговорност покриена со осигурувањето, и тоа само ако е запознат со изборот на бранителот и прифатил да ги

сноси трошоците. Трошоците на кривичната постапка, како и трошоците на застапување на оштетениот, осигурувачот не ги надоместува.

- (4) Кога ќе ја изврши својата обврска со исплатата на сумата на осигурување, осигурувачот се ослободува од понатамошни давања на име надомест и трошоци за еден осигурен случај.

НЕПОСРЕДНО БАРАЊЕ НА ОШТЕТЕНОТО ЛИЦЕ

Член 19

- (1) Ако оштетеното лице своето барање или тужбата за надомест на штета ги упати само кон осигурувачот, осигурувачот ќе го извести за тоа осигуреникот и ќе го повика за да му ги даде сите потребни податоци и постапки во согласност со член 14, став 8 од овие Услови, а самиот осигуреник ќе ги преземе мерките заради заштита на своите интереси.
- (2) Доколку во случајов од претходниот став осигурувачот одлучи да му исплати надомест на оштетениот во потполност или делумно, должен е за тоа да го извести осигуреникот.

ГУБЕЊЕ НА ПРАВО ОД ОСИГУРУВАЊЕ

Член 20

- (1) Осигуреникот ги губи правата од осигурување ако штетата на третото лице е предизвикана намерно или со грубо невнимание од страна на лице за чие однесување по основа на закон е одговорен осигуреникот (вработен, малолетно лице, друго деловно неспособно лице и сл.).
- (2) Во случајот предвиден во став 1 од овој член, се исклучува обврската на осигурувачот за надоместување на штетата на третото лице.
- (3) Доколку осигурувачот исплатил надомест на штета на третото лице, осигурувачот има право да бара од осигуреникот да му го надомести износот што му го платил на третото лице, и тоа главен долг, камата и трошоци.

VIII. ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ ЗА ОДРЕДЕНИ ИЗВОРИ НА ОПАСНОСТИ

ПРИМЕНА НА ПОСЕБНИТЕ ОДРЕДБИ

Член 21

За осигурувањето од одговорност од одредени извори на опасности, покрај основните одредби од овие Услови, во поглед на обемот на покритието се применуваат и посебните одредби од овие Услови. Во случај на отстапување од основните, се применуваат посебните одредби.

ЧИСТО ФИНАНСИСКИ ШТЕТИ

Член 22

- (1) Ако посебно се договори или ако тоа е предвидено со посебните одредби од овие Услови, осигурувањето се однесува на одговорноста за „чисто финансиски штети“, т.е. штети што не настанале ниту со повреда на телото или здравјето на некое лице, ниту со оштетување, односно уништување на предмети на трети лица
- (2) Се смета дека осигурениот случај настанал тогаш кога е сторено дејство, односно настанало пропуштање при извршување на дејноста означена во полисата, поседување на некои предмети и друг извор на опасност со кои е предизвикана чисто финансиска штета на трето лице.
- (3) Ако штетата настанала поради пропуштање, се смета во случај на сомневање дека пропуштањето настанало оној ден кога пропуштено дејство требало најдоцна да се преземе за да се избегне настанување на штетата.
- (4) Од осигурувањето се исклучени штети што настанале како последица од:
  - 1) константни емисии (на пример: бучава, мирис, потрес и сл.);
  - 2) планирање советување, активности на управување, проверка/ревизија и експертиза;
  - 3) декларација за траење на период на изградба или рок на испорака;
  - 4) пречекорување на пресметки и кредити;
  - 5) неисполнување на рокови;
  - 6) неисполнување или доцнење при исполнување на договори;
  - 7) посредување со пари и други стопански дејности (заеми, кредити, осигурување, лизинг, продажба на недвижен имот и сл.), манипулација со пари, како и проневера и злоупотреба;
  - 8) активности поврзани со процесирање, рационализација и автоматизација;
  - 9) исчезнување на предмети, вклучувајќи пари, чекови, хартии од вредност;
  - 10) неправилна пресметка на такси и други недостатоци во поглед на таксирање;
  - 11) надвор од територијата на Република Северна Македонија.
- (5) Со ова осигурување не се покриваат еколошки штети и штети од одговорност за производ.

ЕКОЛОШКИ ШТЕТИ

Член 23

- (1) Само доколку посебно се договори и изречно е назначено во полисата за осигурување, покритието важи и за штети поради загадување на средината или други видови загрозување на човековата околина, односно таканаречени еколошки штети.
- (2) Загадувањето на средината подразбира влошување на особините на воздухот, водата и/или почвата по пат на емисии.
- (3) Покритие по основа на осигурување за штети на предмети што настанале со загрозување на човековата околина (вкл. штета на почвата или водата) постои само ако загрозувањето на околината е предизвикано со поединечен, ненадеен и неочекуван настан што отстапува од редовниот, непрекинат работен настан. Тоа значи дека осигурувањето не покрива загрозување на човековата околина што предизвикало повеќе настани што имаат исто дејство (како на пр. истекување, исправување и сл.), кое при поединечни настани од тој вид не би настанало, како и за постепено загрозување на човековата околина.
- (4) Осигурен случај е првото констатирање на еколошката штета што може да се провери, а по чија основа настануваат или би можеле да настанат обврски за надомест на штета. Констатирањето на повеќе еколошки штети предизвикани од ист настан се смета како еден осигурен случај (сериска штета).
- (5) Осигурувањето покрива еколошка штета што се утврдува за време на важноста на осигурувањето или најдоцна две години по тоа, при што штетниот настан мора да се случи за време на дејството на осигурувањето.
- (6) Осигуреникот е должен да работи во согласност со законите, другите прописи и други акти на државните органи. За постројки, објекти и друга опрема што лесно можат да ја загорзат/загадат околината, осигуреникот мора да обезбеди редовно стручно одржување. Итни поправки и други работи на одржување мора веднаш да се направат без одложување. Најмалку на секои пет години, ако законски или службено не е предвиден пократок рок, тие постројки и уреди мора да бидат проверени од страна на стручни лица. Тој рок започнува, без разлика на почетокот на осигурителното покритие, со пуштањето во погон на постројките или нивната последна контрола.

ИМОТ НА ЧУВАЊЕ ИЛИ ПОД КОНТРОЛА

Член 24

- (1) Доколку посебно се договори и се плати дополнителна премија, со осигурувањето се опфатени штети на подвижни и неподвижни предмети:
  - а) што се наоѓаат кај осигуреникот (под закуп, на чување, испорака...), каде што тоа чување осигуреникот го извршува како споредна дејност;
  - б) што осигуреникот или лицата што работат кај осигуреникот ги изнајмиле, ги зеле под закуп, ги дале под закуп, наем или лизинг;
  - в) што настанале во текот на или поради нивно користење, транспорт, обработка или друга дејност со нив;
  - г) поради утовар и истовар;
  - д) на оние делови на подвижните предмети што се непосредно предмет на обработка, користење или предмет на друга дејност.
- (2) Обврската за надомест на штета за која било штета или оштетување важи само доколку третото лице не може да ја надомести штетата по основа на друго осигурување.

АВТОСЕРВИСИ, АВТОМЕХАНИЧАРСКИ РАБОТИЛНИЦИ И СЛ.

Член 25

- (1) Осигурувањето се однесува и на штети од поседување на место за сместување на моторни возила, како и од продажба на потребен материјал за погон на возила (бензин, масло, маст и сл.) доколку не е поинаку наведено во полисата за осигурување.
- (2) Ако посебно се договори и се наведе во полисата за осигурување, со осигурувањето е покриена одговорноста за оштетување, уништување, исчезнување или кражба на моторни возила што се наоѓаат на поправка во автосервиси, автомеханичарски работилници или слични работилници ако штетата настанала поради:
  - 1) извршеното сервисирање;
  - 2) шлепување, возење, поместување на моторното возило;
  - 3) неовластено користење на моторно возило од страна на вработените на осигуреникот или други лица;
  - 4) употреба на дигалки наменети за подигање на моторни возила;
  - 5) работа со автоматски автомијалници.
- (3) Ако посебно се договори и се наведе во полисата за осигурување, осигурувањето ги опфаќа обврските за надомест на штета поради оштетување или уништување при сервисирање на возилата, ако овие штети се уочени по преземање на возилото од страна на клиентот и бидејќи возилото ја напуштило работилницата.

- (4) Со осигурувањето не е покриена штета предизвикана со кражба или разбојништво, а чија последица е земање на составните делови на возилото, опремата на возилото, содржината во возилото и товарот во возилото.
- (5) Осигурувањето не опфаќа штети на моторни возила што се на поправка во автосервиси, автомеханичарски работилници и слични работилници, а кои се предизвикани од осигуреникот или лицата што работат за него од поседување или употреба на други моторни возила или приколки, кои по својата конструкција и опрема или во согласност со нивната употреба мора да носат или навистина носат пропишани регистарски таблички.

БОЛНИЦИ, ЛЕКУВАЛИШТА, САНАТОРИУМИ, ДИСПАНЗЕРИ, АМБУЛАНТИ И СЛ.

Член 26

- (1) Осигурувањето не покрива штети предизвикани од лекари, акушери, медицински сестри или болничари и друг медицински персонал со работа што не е според правилата на струката (професионална одговорност).
- (2) Доколку посебно се договори и се наведе во полисата за осигурување, со осигурувањето е опфатена и одговорноста за штети:
  - 1) поради оштетување, уништување, исчезнување или кражба на предмети за лична употреба на болните и на нивните придружници, ако тие предмети се предадени на чување на осигуреникот;
  - 2) поради исчезнување и кражба на пари, хартии од вредност, часовници, документи, накит и други скапоцености, само во случај ако тие предмети се предадени на чување на осигуреникот и ако тие предмети осигуреникот ги држи во заклучена каса.

ДРУШТВА

Член 27

- (1) Под поимот друштва во смисла на овие Услови не се подразбираат стопански друштва што се основани и што извршуваат дејност чија цел е стекнување добивка (акционерски друштва, партнерства, претпријатија).
- (2) Со осигурување е покриена и одговорноста:
  - 1) од одржување состаноци, седници и приредби на друштвото, предвидени со статутот или другите општи акти на друштвото;
  - 2) од поседување згради, земјиште, простории и уреди што служат исклучиво за потребите на друштвото;
  - 3) на членовите на управата на друштвото и други лица што се овластени да го застапуваат друштвото;
  - 4) на членовите на друштвото при извршување на дејноста на приредби на друштвото и во врска со тие приредби во интерес за целите на друштвото.
- (3) Кај стрелачки друштва со осигурување е покриена одговорноста за штети само ако тие настанале на место одредено за гаѓање.
- (4) Кај пчеларски друштва со осигурување е покриена и одговорноста за штети што се предизвикани при селење на пчелите.
- (5) Ако посебно е договорено, со осигурувањето е покриена и одговорноста на друштвото за штети од:
  - 1) поседување згради, земјиште, простории и уреди што не служат исклучиво за потребите на друштвото;
  - 2) приредби што ги преминуваат рамките на обични приредби на друштвото, предвидени со статутот на друштвото;
  - 3) држење животни;
  - 4) подигнување трибини;
  - 5) користење на спортски терени и уреди (лизгалишта, патеки за санкање и за скијање и др.);
  - 6) дејности што споредно ги извршува друштвото (на пр. ресторани во сопствена режија, бањи и сл.).

ОРГАНИ НА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Член 28

- (1) Во случај на осигурување од одговорност на органи на локална самоуправа, со осигурувањето се покриени само штети поради смрт, повреда на телото или здравјето, односно оштетување или уништување на предмети на трети лица при поседување или користење згради, земјиште, простории и уреди што служат исклучиво за потребите при извршување работи на органите на локалната самоуправа.
- (2) Од осигурувањето се исклучени штети што настануваат од дејноста на органите на локалната самоуправа, како и чисто финансиски штети.
- (3) Од осигурувањето е исклучена одговорноста на органите на локалната самоуправа за штети настанати со смрт или телесна повреда на некое лице поради акт на насилство или терор, како и пријавени демонстрации и манифестации, како и за други штети што органите на локалната самоуправа биле должни, според важечките прописи, да ги спречат.

ГАРДЕРОБИ

Член 29

- (1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигурениците поради оштетување, уништување, исчезнување или кражба (па и поради замена) на предмети предадени во гардероба на чување со исправна потврда (број, блок и сл.).
- (2) Од осигурувањето е исклучена одговорноста на осигуреникот за штети поради исчезнување или кражба на пари, хартии од вредност, скапоцености, часовници и документи од секаков вид.
- (3) Осигурувачот има обврска само ако гардеробата има постојан чувар и во неа, освен чуварот, други лица немаат пристап.

ГРАДЕЖНА МОНТАЖА И СЛИЧНА ДЕЈНОСТ

Член 30

- (1) Штетите настанати од нивелирање на терен што го врши осигуреникот се покриени со осигурувањето доколку нивелирањето се однесува на работи што осигуреникот треба да ги изврши, при што од осигурувањето е исклучена одговорноста за штети на објектот за чија изградба и обработка се врши нивелирањето.
- (2) Осигурувањето се однесува и на одговорноста за штети:
  - 1) непосредно причинети со оштетување на подземни уреди (како водови: за гас, вода, струја, канализација и сл.);
  - 2) причинети со минирање во извршување на дејноста на осигуреникот, но не и за штети на неподвижни предмети што при минирањето се наоѓаат на оддалеченост помала од 75 метри од точката на минирањето, ако не се договори поинаку.
- (3) Од осигурувањето е исклучена одговорноста за штети:
  - 1) на соседните градежни објекти поради пропуштање да се изврши соодветно засилување (потпирање и сл.);
  - 2) на градежен, односно монтажен објект што го изведува или на кој работи осигуреникот. Во случај градежните или монтажните работи да се вршат на постојни објекти што припаѓаат на инвеститорот, осигурувањето ги покрива штетите на делот на објектот на кој работите ги изведува осигуреникот;
  - 3) причинети од рушење на неподвижни предмети што се наоѓаат во кругот чиј радиус одговара на висината на објектот што се урива;
  - 4) на предмети и нивните составни делови што се вградуваат, монтираат, поправаат, преработуваат и слично;
  - 5) на работите што ги извршил, односно морало да ги изврши осигуреникот и на вградениот материјал, за штети што ќе ги претрпи осигуреникот поради дополнителни работи што морал да ги изврши, како и штети на одреден материјал;
  - 6) во договорен гарантен период по предавање на работите на изведувачот;
  - 7) по истекување на еден месец откако осигуреникот ги завршил последните работи на објектот, а гарантниот рок сè уште не почнал да тече;
  - 8) на предметите на постојниот објект, ако по природата на работите може да се очекува оштетување на предмети што притоа спаѓаат во извори на опасност;
  - 9) за такви штети на предмети при минирање што е вообичаено да се земаат предвид, и покрај примената на пропишаните мерки за заштита;
  - 10) поради свесно кршење/занемарување на техничките упатства или упатства од важечки технички орган;
  - 11) поради грешки во проектирање од страна на осигуреникот;
  - 12) поради стручни грешки во техничко советување и надзор;
  - 13) врз основа на членство или партнерства во конзорциум. Не се смета за членство или партнерство во конзорциум ако осигуреникот е ангажиран како подизведувач по основа на договорот.
- (4) Од осигурувањето, покрај основните исклучоци (член 6), исто така се исклучени следните барања за надомест на штета поради:
  - 1) непочитување на општите технички правила, технички упатства, норми, стандарди или одлуки на техничка инспекција или надлежен орган;
  - 2) употреба на неиспробани статички, пресметковни и други методи како и непроверени конструкции и материјали;
  - 3) естетски грешки, нефункционалности и нерентабилност.

КАПАЛИШТА, БАЊИ

Член 31

- (1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигуреникот за оштетување, уништување, исчезнување и кражба на предмети за лична употреба на гостите во капалиштата, ако тие предмети се заклучени во кабините или други соодветни простории за сместување на предмети или ако му се предадени на осигуреникот на чување.
- (2) Одговорноста за штети при исчезнување и кражба на пари, хартии од вредност, скапоцености, часовници, документи и сл. е покриена со осигурувањето само ако тие предмети му се предадени на осигуреникот на чување и ако се држат во заклучена каса.
- (3) Со осигурувањето е покриена и одговорноста за штети причинети од предметите на осигуреникот што служат за спорт, рекреација и забава на гостите во капалиштата.

ПРИСТАНИШТА И ЈАВНИ СКЛАДИШТА

Член 32

- (1) Ако посебно се договори и се наведе во полисата за осигурување, осигурувањето се однесува и на одговорност:
  - 1) за штети настанати на туѓа стока при: претовар, складиштување, сложување и прицврстување, мерење, броење, сортирање, маркирање и зголемување, пакување и поправка при пакувањето, превоз и пренесување во деловниот простор;
  - 2) за штети од загадување на води, крајбрежја и други објекти.
- (2) Со осигурувањето не е опфатена одговорноста:
  - 1) за штети причинети со: влечење, пилотирање, чување и заштита на бродови, заврзување, одврзување и спасување на бродови; превоз на лица со пилотски и приврзувачки чамци, дообработка, преработка, обработка и сл., егализирање, фумигирање, чистење, варосување, мешање, сушење и сл.; со меѓународно и внатрешно отпремување на стоката (шпедиција); со складиштување и чување на стоката во фрижидери;
  - 2) за посредни штети (на пр. губење на пазарот, паѓање на цените, забрана на увоз или извоз).

ЗЕМЈОДЕЛСКА И ШУМАРСКА ДЕЈНОСТ

Член 33

- (1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста за штети причинети од:
  - 1) држење и употреба на животни, но не и штети што настануваат на животните при припуст или вештачко оплодување;
  - 2) користење на средства за отстранување на плевел, како и за спречување и отстранување на растителни болести и штетници на земјиштето на осигуреникот;
  - 3) преземање на градежни работи на земјиштето на осигуреникот, доколку пресметковната вредност на тие работи не изнесува повеќе од помалиот износ од минималната сума на осигурување и 10 000 евра;
  - 4) споредни дејности на осигуреникот, ако годишниот приход од тие дејности не надминува 5 000 евра.
- (2) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигуреникот во својство на приватно лице во смисла на член 35 од овие Услови.

ПРИКЛУЧНИ ПРУГИ, ЖИЧНИЦИ (КАЧУВАЛКИ), ЗАКУПЕНИ ЖЕЛЕЗНИЧКИ СКЛАДИШТА, ДИГАЛКИ И ПОСТРОЈКИ ЗА НАТОВАР И ИСТОВАР

Член 34

- (1) Доколку дејноста на осигуреникот, како извор на опасност од полисата, се извршува со користење на приклучни пруги, жичници, закупени железнички складишта, дигалки и други постројки за натовар и истовар, со осигурувањето се опфатени:
  - 1) одговорноста за штети настанати од употреба на приклучни пруги (шумски, полски, индустриски) или жичници, ако превозот се врши без наплата на возарина;
  - 2) одговорноста за штети од употреба на дигалки и постројки за натовар и истовар, доколку не настанале при употреба на постројки што по својата конструкција го пуштаат товарот да падне.
- (2) Ако посебно се договори, со осигурувањето се покриени:
  - 1) одговорноста за штети поради оштетување на вагони, бродови, моторни возила, со користење на дигалки и други постројки за натовар и за истовар;
  - 2) одговорноста за штети настанати при употреба на приклучни пруги (шумски, полски, индустриски) или жичници, ако превозот се врши со наплата на возарина;
  - 3) одговорноста за штети на предмети што се предмет на утовар и истовар.

ПРИВАТНО ЛИЦЕ – ОДГОВОРНОСТ ВО ТОА СВОЈСТВО

Член 35

- (1) Со осигурување е покриена одговорноста на осигуреникот за штети предизвикани од приватни лица во секојдневниот живот надвор од извршување на некое занимање или занает, и тоа:
  - 1) како сопственик, корисник или закупец на стан или посебна куќа за живеење, мала градина и двор;
  - 2) како работодавец кон лицата вработени во домаќинството;
  - 3) поседување или употреба на велосипед без мотор;
  - 4) занимавање со спорт, освен спортот со кој се занимава професионално, како и спортот што е поврзан со употреба на возила снабдени со мотор од кој било вид, спорт со воздушни летала, лов и боречки спортови (бокс, мечување, борење, џудо, карате и др.);
  - 5) како сопственик на питоми животни што не се користат во земјоделството;
  - 6) ладно или огнено оружје за чие поседување има дозвола, а кое служи за одбрана или за учество на стрелачки натпревари.
- (2) Во истиот обем како во став 1 од овој член осигурувањето се однесува и на одговорноста на:
  - 1) брачниот другар на осигуреникот и децата што живеат со него во заедничко домаќинство и кои е должен да ги издржува;
  - 2) лица вработени во домаќинството на осигуреникот заради извршување на работи на тоа домаќинство.
- (3) Ако дел од станот, односно зградата се употребува за извршување на некое занимање, осигурувањето не ја опфаќа одговорноста од поседување на тој дел од станот, односно зградата.
- (4) Ако посебно се договори, опфатена е одговорноста за малолетни деца што не живеат во заедничко домаќинство со осигуреникот.
- (5) Со осигурувањето не се покриени:
  - 1) одговорноста на осигуреникот за штета што ја предизвикал намерно (со умисла), освен ако штетата намерно не ја предизвикало лице вработено во домаќинството;
  - 2) одговорноста за штети од држење и употреба на моторни возила и други возила на моторен погон (трактори, мотокултиватори, самоодни работни машини), воздушни летала и возила на вода;
  - 3) одговорноста за штета што ја претрпел осигуреникот, неговиот брачен другар и деца, како и другите лица што живеат во заедничко домаќинство со осигуреникот;
  - 4) одговорноста за штета причинета на составни делови на згради или станови на осигуреникот;
  - 5) одговорноста за штети што се последица од вознемирување на трети лица со: бучава, викање, свирење и слично, како и загадување на воздух, вода итн.

ОДРЖУВАЊЕ НА ПАТИШТА

Член 36

- (1) Ако посебно се договори и се наведе во полисата за осигурување, со осигурување е покриена и одговорноста на осигуреникот за штети настанати при:
  - 1) несоодветни тротоари и заштитни огради или нивно непостоење, како и непостоење на соодветни сообраќајни знаци и предупредување на опасни места на патиштата;
  - 2) некосење на тревата и неодржување на насадите на патното земјиште;
  - 3) разни наноси на патот (земја, отпадоци и др.), со исклучок на снежни наноси;
  - 4) непосипување на патот за спречување на последици.

СПОРТСКИ ПРИРЕДБИ

Член 37

Со осигурувањето е опфатена одговорноста на организаторот на велосипедските трки за време на самата трка. Ако трката се одржува на отворени патишта, таквата патека мора да биде обезбедена од страна на органите за јавна безбедност. Осигурена е и одговорноста на учесниците на спортски приредби, со исклучок на случаите од член 6, став 5, точка 1 од овие Услови.

УЧИЛИШТА, УСТАНОВИ ЗА ВОСПИТУВАЊЕ И ОБРАЗОВАНИЕ, ЧУВАЊЕ И СЛ.

Член 38

- (1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигуреникот за штети поради оштетување, уништување, исчезнување и кражба на предмети на ученици/питомци, само ако предметите се наоѓаат во соодветни простории што служат за нивно сместување.

- (2) Од осигурувањето е исклучена одговорноста за штети поради исчезнување и кражба на: пари, вредносни хартии, благородни метали, нумизматички, филателистички и други збирки и скапоцености од секаков вид.
- (3) Со осигурувањето е покриена и одговорноста:
  - 1) на членови на училишниот совет и советот на воспитните и други установи што, според законските прописи и актите на училиштата, односно воспитните и други установи, управуваат со училиштето, односно установата;
  - 2) од организирање на излети, екскурзии, училишни приредби и слично.

УГОСТИТЕЛСКА ДЕЈНОСТ

Член 39

- (1) Под угостителска дејност, во смисла на овие Услови, се подразбира дејноста што ја извршуваат: хотели, кафеани, пансиони, одморалишта, средени кампови, студентски, туристички, пензионерски пансиони и сл.
- (2) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигуреникот поради оштетување, уништување, исчезнување или кражба на предмети за лична потреба на гостите што ги довеле во угостителскиот објект. Како предмети за лична употреба се сметаат и: аматерски фотоапарат со прибор, опрема за викенд и за кампување, радио и ТВ-приемник, грамофон со плочи и касетофон, двоглед, ловечка пушка, лично оружје и спортски реквизити.
- (3) Осигурувањето не се однесува на одговорност за штети настанати:
  - 1) на предмети на гостите при нивната употреба, обработка или работење врз нив од страна на осигуреникот;
  - 2) при исчезнување или кражба на предмети на гостите ако тие се внесени во простории што се пристапни за секого, во кои се послужува храна и пијалак и сл., освен ако не се предадени во гардеробата на чување;
  - 3) на моторни возила на гостите, деловите што се монтирани на нив или во нив, или заклучени во нив, како и на предметите заклучени во моторните возила.
- (4) Одговорноста за штети при исчезнување или кражба на пари, накити, хартии од вредност и документи од секој вид е покриена со осигурувањето ако тие предмети му се предадени на осигуреникот и се сместени во заклучена каса.
- (5) Со осигурувањето е опфатена и одговорноста:
  - 1) од помошни погони што му припаѓаат на осигуреникот (како: пералници, кујни, фурни, месарници и сл.), а кои му служат исклучиво за извршување на дејноста на осигуреникот;
  - 2) од поседување предмети, простории и терени за спорт и за рекреација што гостите ги користат бесплатно.

УРЕДИ ЗА ЗАБАВА

Член 40

Со осигурувањето е покриена и одговорноста за штети што настануваат при монтажа и демонтажа на уредите за забава.

ПРОТИВПОЖАРНИ ДРУШТВА

Член 41

- (1) Со осигурувањето е опфатена одговорноста за штети причинети при вежби, акции за спасување и пружање помош.
- (2) Со осигурувањето е покриена и личната одговорност на членовите на друштвата од извршување активности во својство на пожарникари.
- (3) Осигурувањето се однесува и на одговорноста на противпожарното друштво како сопственик, закупец или плодоуживател на земјиште, згради и простории што служат исклучиво за потребите на друштвото.
- (4) Од осигурувањето е исклучена одговорноста за штети на предметите заради чие спасување друштвото било повикано.

ВЕТЕРИНАРИ, ВЕТЕРИНАРНИ КЛИНИКИ И СТАНИЦИ

Член 42

- (1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигуреникот поради повреда на животните при лекување.
- (2) Ако посебно се договори, со осигурувањето е покриена и одговорноста за штети поради повреда на животни во врска со кастрација, третирање со гасови и вештачко осеменување.

ВОЗИЛА – ЧУВАЊЕ

Член 43

- (1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигуреникот за оштетување, уништување и замена на возила оставени на чување (моторни возила, приколки, мотори и велосипеди).
- (2) Доколку возилото не е сместено во заклучена гаража, од осигурувањето се исклучени штетите на предметите што се наоѓаат на или во возилата, како и на одделни делови на возилото, освен предметите што сервиски се произведуваат со возилото и предметите што според прописите би требало да бидат во возилото.

- (3) Осигурувачот има обврска само кога паркиралиштето за возилата е точно одредено, обележано и ако возилата се прописно сместени и обезбедени, под услов да постои постојан чувар.

ЗГРАДИ И ЗЕМЈИШТА (ПОСЕДУВАЊЕ, ОДНОСНО КОРИСТЕЊЕ)

Член 44

- (1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста за изворите на опасност од член 3, став 2 од овие Услови.
- (2) Ако зградата има повеќе корисници, односно сопственици, осигурувачот нема обврска да ја надомести штетата што ја предизвикува еден корисник, односно сопственик на друг сопственик, на неговиот брачен другар и лицата што ги издржува.
- (3) Барањата на сопственикот, односно корисникот на станот, неговиот брачен другар и лицата што ги издржува, се опфатени со осигурувањето доколку тие не учествуваат во заедничката одговорност за штети со другите сопственици, односно корисници на зградата.

ЖИВОТНИ

Член 45

- (1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на чуварот на животните и другите лица што се грижат за животните што се означени во полисата за осигурување.
- (2) Со осигурувањето е покриена одговорноста за штети од актот за припуст на животни, ако тоа посебно се договори.
- (3) Одговорноста од држење животни како што се коњи, мазги и други животни за влечење, како и кучиња, е покриена со осигурувањето само ако е склучено и осигурување на некој друг извор на опасност (на пример земјоделско стопанство, одговорност во својство на приватно лице).

IX. ЗАШТИТА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

ИДЕНТИТЕТ НА КОНТРОЛОРОТ И КОНТАКТ ЗА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Член 46

Контролор: Акционерско друштво за осигурување и реосигурување МАКЕДОНИЈА Осигурување АД Скопје – Виена Иншуренс Груп

Адреса: ул. „11 Октомври“ бр. 25

e-mail: info@insumak.mk

тел: +3892 3115 188

Контакт за лични податоци: Офицер за заштита на лични податоци

e-mail: lpoicer@insumak.mk

Дополнителни податоци за офицерот за заштита на личните податоци може да најдете на интернет-страницата на Друштвото www.insumak.mk.

ОБРАБОТКА И ЗАШТИТА НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Член 47

Осигурувачот врши обработка (собирање, евидентирање, организирање, чување итн.) на лични податоци на осигуреници, договарачи на осигурување, нивните законски застапници или полномошници во согласност со одредбите на Законот за заштита на личните податоци и другите релеванти позитивни прописи, применувајќи соодветни технички и организационски мерки за обезбедување безбедност на личните податоци. Собраните лични податоци се дел од збирките на лични податоци на Осигурувачот, а Осигурувачот во својство на контролор на личните податоци ги користи во согласност со основните начела за обработка на лични податоци дефинирани во Законот за заштита на личните податоци.

ЦЕЛИ И ПРАВНА ОСНОВА ЗА ОБРАБОТКАТА НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Член 48

Осигурувачот обработува лични податоци заради исполнување договорни обврски, врз основа на закон, за цели на легитимни интереси, како и врз основа на дадена согласност од клиентот на начин што е во согласност со целта за која биле обработувани.

а) **Исполнување на договорни обврски**

Личните податоци се неопходни за обработка од страна на Осигурувачот со цел да се исполнат правата и обврските што произлегуваат од договорот за осигурување, односно нивната обработка претставува основа за оценување на осигурително покритие и за надомест на штета.

б) Законски обврски

Осигурувачот обработува лични податоци во согласност со законските обврски предвидени во Законот за супервизија на осигурувањето, Законот за заштита на личните податоци, Законот за облигациони односи, Законот за задолжително осигурување во сообраќајот и други позитивни прописи, како и врз основа на регулаторни барања од институции (надлежен суд, Агенција за супервизија на осигурувањето, Јавно обвинителство, Управа за јавни приходи и др.).

в) Легитимни интереси

Осигурувачот обработува лични податоци врз основа на легитимен интерес, само во случаите кога легитимниот интерес преовладува над правата и слободите на субјектот на лични податоци: заштита на безбедноста на системите на ИТ, видеонадзор за заштита на имотот на Осигурувачот, вработените и клиентите, имплементација и воспоставување безбедносни мерки и др.

г) Согласност на клиентот

Личните податоци што ги обработува Осигурувачот ќе бидат искористени за цели како доставување рекламни материјали, промоции, понуди, како и за други цели на директен маркетинг, само врз основа на експлицитна согласност за обработка на лични податоци за цели на директен маркетинг, која може да се повлече во секое време, бесплатно, со писмено барање на следниот е-mail: lpoficer@insumak.mk, по пошта до МАКЕДОНИЈА осигурување АД Скопје –Виена Иншуренс Груп, ул. „11 Октомври“ бр. 25, Скопје, со назнака „До Офицерот за заштита на лични податоци“ или во нашите деловни простории.

РОКОВИ НА ЧУВАЊЕ НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Член 49

Личните податоци, Осигурувачот ги чува во рок за цело времетраење на договорниот облигационен однос, односно најмногу до 10 години по истекот на договорот за осигурување, или, во случај на настанување на штета, 10 години по затворањето на случајот на настанување на штетата, односно од денот на целосната исплата на надоместокот за настаната штета во согласност со член 109 став 8 од Законот за супервизија на осигурувањето.

По истекот на роковите од став 1 на овој член личните податоци ќе бидат избришани/уништени од базите на податоци на Осигурувачот и нема да се обработуваат за други цели.

ПРАВА НА СУБЈЕКТИТЕ НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Член 50

- право на пристап до личните податоци;
- право на исправка на неточни или нецелосни лични податоци;
- право на бришење;
- право на ограничување на обработката;
- право на преносливост на податоците;
- право на приговор;
- право на повлекување на согласноста за обработка на лични податоци, кога обработката е заснована на согласност.

Овие права субјектот на личните податоци може бесплатно да ги оствари контактирајќи го офицерот за заштита на лични податоци на следниот е-mail: lpoficer@insumak.mk, по пошта до МАКЕДОНИЈА осигурување АД Скопје – Виена Иншуренс Груп, ул. „11 Октомври“ бр. 25, Скопје, со назнака „До Офицерот за заштита на лични податоци“ или во нашите деловни простории.

ПРЕНОС НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Член 51

Осигурувачот може да изврши пренос на лични податоци во земји на Европска Унија, земји членки на Европскиот економски простор и трети земји тогаш кога тоа е потребно за склучување и за извршување на договорите за осигурување (на пример реосигурување или барање за надомест на штета случена во друга држава и сл.) само доколку од страна на Европската Унија или Агенцијата за заштита на личните податоци е утврдено дека во конкретната држава постои соодветно ниво на заштита на личните податоци.

Доколку во третата држава или меѓународна организација не постои соодветно ниво на заштита на лични податоци, Осигурувачот ќе може да го изврши преносот само доколку обезбеди соодветни мерки за заштита на овие податоци во согласност со закон.

ПРАВО НА ПРИГОВОР

Член 52

Клиентот на услугата на осигурување има право да поднесе приговор на обработката што се заснова на легитимен интерес на Осигурувачот, вклучувајќи и профилирање. Доколку корисникот на услугата сè уште смета дека личните податоци не се обработуваат во согласност со законот, може да поднесе барање до Агенцијата за заштита на личните податоци.

ПРАВО НА ПОВЛЕКУВАЊЕ НА СОГЛАСНОСТ

Член 53

Доколку субјектот дал согласност за обработка на лични податоци, тој може да ја повлече согласноста во секое време, целосно или делумно, во согласност со Законот за заштита на личните податоци, со тоа што повлекувањето на согласноста не влијае врз законитоста на обработката на личните податоци пред повлекување на согласноста. Осигурувачот личните податоци ги обработува во најбрз можен рок по добивањето на известување за повлекување на согласноста.

Член 54

Со потпишувањето на полисата за осигурување договарувачот на осигурување потврдува дека пред собирањето на личните податоци од страна на овластеното лице на Осигурувачот е запознаен со целите и законските основи на обработката на личните податоци, како и обврската Осигурувачот да ги обработува личните податоци во согласност со Законот за заштита на личните податоци.

Х.ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

НАЧИН НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

Член 55

- (1) Сите известувања и пријави што се должни да ги направат договорните страни во смисла на одредбите од овие Услови мора задолжително да се потврдат писмено ако се направени усно, по телефон, со телеграма или на некој друг сличен начин.
- (2) Како ден на прием на известувањето, односно пријавата, се смета денот кога е примено известувањето, односно пријавата. Ако известувањето, односно пријавата е испратена препорачано по пошта, како ден на прием се смета денот кога е предадена во пошта.
- (3) Спогодбите што се однесуваат на содржината на договорот се полноважни само ако се заклучени во писмена форма.

ИЗМЕНА НА НАЗИВОТ ИЛИ АДРЕСАТА (ФИРМА)

Член 56

- (1) Договарачот на осигурувањето, односно осигуреникот, е должен за измените на името, називот или адресата да го известува осигурувачот во рок од 15 дена од денот на настанувањето на промената.
- (2) Ако договарачот на осигурувањето, односно осигуреникот, не го известува осигурувачот за промените од претходниот став, за полноважност на известувањата што ги испраќа осигурувачот, доволно е ако му упати на договарачот на осигурувањето, односно осигуреникот, препорачано писмо според последните податоци за адресата на станот, деловните простории, односно имињата и називите со кои располага. Известувањето станува полноважно на денот кога според редовниот тек на работите би станало полноважно кога не би настанале промените од претходниот став.

ИЗМЕНИ НА УСЛОВИТЕ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ И ТАРИФАТА НА ПРЕМИИ

Член 57

- (1) На договорите за осигурување заклучени на траење подолго од една година, измените во Условите за осигурување и Тарифата на премии, извршени по склучување на договорот за осигурување, ќе се применуваат дури по истекувањето на годината на осигурување, освен ако не се поповолни за осигуреникот.
- (2) Осигурувачот е должен, на писмен или на друг соодветен начин, да го известува договарачот на осигурувањето за извршените измени во Условите за осигурување, односно Тарифата на премии.
- (3) Договарачот на осигурувањето има право во рок од 30 дена од денот на приемот на известувањето за извршените измени во Условите за осигурување, односно Тарифата на премии, да го откаже договорот за осигурување.

- (4) Во случај на отказ од претходниот став, договорот за осигурување престанува во 24 часот од последниот ден на тековната година на осигурувањето во која е извршена измената во Условите за осигурување, односно во Тарифата на премии.
- (5) Ако договарачот на осигурувањето не го откаже договорот во рокот одреден во став 3 на овој член, договорот за осигурување се менува со почетокот на наредната година на осигурување, во согласност со извршените измени во Условите за осигурување, односно Тарифата на премии.

ЗАСТАРУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊА

Член 58

- (1) Побарувањата на третото оштетено лице од договорот за осигурување од одговорност склучен според овие Услови застарува за три години, сметано од првиот ден по истекувањето на календарската година во која настанало побарувањето.
- (2) Ако заинтересираното лице докаже дека до денот определен во ставот 1 на овој член не знаело дека настанал осигурениот случај, застарувањето почнува од денот кога дознало за тоа, со тоа што во секој случај побарувањето застарува за 5 години од денот определен во ставот 1 на овој член.
- (3) Побарувањата на осигурувачот од договорот за осигурување застаруваат за три години.

РЕСТРИКТИВНИ МЕРКИ

Член 59

Осигурувачот нема да изврши исплата на надомест на отштетно побарување или каков било друг вид на надомест, по претходно склучен договор за осигурување врз основа на овие Општи услови за осигурување (или кои било други посебни услови за осигурување што се поврзани со овие Услови), доколку плаќањето на надоместот на отштетното побарување или друг вид надомест го изложи осигурувачот на какви било рестриктивни мерки определени со позитивно правни акти на ООН, САД, Обединето Кралство, ЕУ или Република Северна Македонија.

ПРИМЕНА НА ЗАКОНСКИТЕ ПРОПИСИ И НА ОПШТИТЕ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ ИМОТИ

Член 60

- (1) За сето она што посебно не е регулирано со овие Услови, ќе важат одредбите од Законот за облигациони односи.
- (2) Доколку не се во спротивност со овие Општи услови, на осигурувањата склучени по овие Услови се применуваат и Општите услови за осигурување имоти.

НАДЛЕЖНОСТ ВО СЛУЧАЈ НА СПОР

Член 61

Во случај на спор меѓу договарачот на осигурувањето, односно осигуреникот и осигурувачот, месно е надлежен Основен граѓански суд Скопје.

ПРАВО НА ПРИГОВОР И ЖАЛБА

Член 62

- (1) Против понудата на осигурувачот во однос на отштетното барање или одлуката на осигурувачот за одбивање на отштетното барање, третото лице има право на приговор до Комисијата за одлучување по приговори на осигурувачот.
- (2) Договарачот, осигуреникот или корисникот на осигурувањето можат да достават жалба во однос на осигурувачот до Агенцијата за супервизија на осигурувањето, како орган надлежен за супервизија на друштвата за осигурување.

Бр.02- 7125/3

Датум: 26.10.2022 година

Претседател на Управен одбор

Бошко Андов

Овие Услови за осигурување ги донесе Управниот одбор на Друштвото на 332-тата редовна седница одржана на 25.12.2020 година со одлука број 02 - 9662/7, со примена од 01.01.2021 и измените и дополнувањата донесени на 463-тата редовна седница одржана на 26.10.2022 година со одлука бр. 02-7125/3 со примена од 01.11.2022 година.

Лектор: Кристина Дукоска